

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/124/2023
Identifikačné číslo spisu:	5122207563
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5122207563.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Malá Fatra, oblasťná organizácia cestovného ruchu, so sídlom Žilina, Námestie obetí komunizmu 1, IČO: 42 219 574, zastúpeného JUDr. Peter Váchan, advokát s.r.o., so sídlom Žilina, Pavla Mudroňa 1191/5, IČO: 47 445 092, proti žalovaným: 1/ W.. Ľ. V.Á., narodená XX. M. XXXX, E.L., T. XXXX/XX, 2/ I. I., narodený XX. I. XXXX, E., T. XXXX/XX, 3/ W.. K. V., narodený XX. C. XXXX, E., T.Á. XXXX/XX, 4/ S. I., narodená XX. D. XXXX, E., T. XXXX/XX, 5/ W.. I.L. T., narodený XX. M. XXXX, E., T.Y. XXXX/XXA, 6/ G. J., narodený XX. I. XXXX, E., I. C. XX, 7/ C. J., narodená XX. L. XXXX, E., I. C. XX, 8/ C. X., narodená XX. D. XXXX, E., G. E. XXX/X, 9/ K. V., narodený XX. I. XXXX, E., T. XXX/XX, 10/ C. T., narodený XX. K. XXXX, E., T. XXXX/XXB, 11/ I. T., narodená XX. S. XXXX, E., T. XXXX/XXB, 12/ C. C., narodený XX. S. XXXX, P., Y. P. X, 13/ K. J., narodená XX. I. XXXX, E.L., T. XXX/XX, 14/ G. D., narodený XX. M. XXXX, E., T. XXX/XX, 15/ X. D., narodená XX. S. XXXX, E., T. XXX/XX, 16/ G. D., narodený XX. I. XXXX, E., T. XXXX/XX, 17/ R. D., narodená XX. M. XXXX, E., T. XXXX/XX, 18/ I. D., narodená XX. V. XXXX, Ž.W., I. E. XXXX/X, 19/ I. I., narodený XX. M. XXXX, E., X. XXX/XX, 20/ J. I.Á., narodená XX. C. XXXX, L. B. XXX, 21/ W.. I.Á. P., narodený XX. I. XXXX, E., G. E. XXX/XX, 22/ W. P., narodená XX. I. XXXX, E., G. E. XXX/XX, 23/ X. Ž., narodená XX. D. XXXX, E., Y. XXX/XXX, 24/ Y. C., narodená XX. S. XXXX, E.L., A. C.. I. L. XXX/X, 25/ G. D., narodený XX. I. XXXX, E., T. XXXX/XX, 26/ C.. I. D., narodená XX. S. XXXX, E., T. XXXX/XX, 27/ T. C., narodená XX. M. XXXX, E., T. XXXX/XX, 28/ C. Q., narodený XX. S. XXXX, E.L., I. C. XX, 29/ W.. R. Q., narodená XX. S. XXXX, E., I. C. XX, 30/ G. C., narodený XX. C. XXXX, Ž.W., I. T. XX, 31/ Ľ. C., narodená XX. V. XXXX, Ž., I. T.S. XX, 32/ Urbárska obec pozemkové spoločenstvo Varín, so sídlom Varín, M. R. Štefánika 446, IČO: 17 058 074, žalovaní 1/ až 7/, 9/ až 24/, 28/ až 31/ zastúpení Advokátska kancelária BURIK s.r.o., so sídlom Martin, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 2, IČO: 52 804 364, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/67/2022, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 14. marca 2023 sp. zn. 9Co/27/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo 14. marca 2023 sp. zn. 9Co/27/2023 v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina z 10. októbra 2022 č. k. 17C/67/2022-125 z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

Po právoplatnosti uznesenia vec p o s t u p u j e obci Varín.

Žalovaní 1/ až 32/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 10. októbra 2022 č. k. 17C/67/2022-125 uložil žalovaným 1/ až 32/ povinnosť umožniť žalobcovi prechod a prejazd motorovými vozidlami cez pozemok EKN parc. č. XXXX/X trvalý trávny porast o výmere 774 m² v k. ú. E. za účelom dostavby a kolaudácie stavby „Cyklomagistrála P. - VD Ž. cez E. + napojenie úseku pri E.R. (T.) do P.T. L. E.“ (ďalej len „cyklotrasa“) podľa stavebného povolenia obce D. J., zo dňa 07. mája 2018, č. 208/2018/Pn, v znení zmien a doplnení a zároveň im uložil povinnosť zdržať sa používania dopravného zariadenia (elektrickej závor), postavenej na pozemku CKN parc. č. XXXX/XX trvalý trávny porast o výmere 8 m² v k. ú. E. vo výlučnom vlastníctve žalovanej 1/ a brániť tým v prechode a prejazde po pozemku CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2609 m² ako aj povinnosť zdržať sa používania kovovej brány, umiestnenej na pozemku CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2609 m² a brániť tým v prechode a prejazde po pozemku CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2609 m². Žalobcovi proti žalovaným v rade 1/ až 32/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovaných v rade 1/ až 32/ poučil, že môžu podať proti žalobcovi žalobu vo veci samej o navrátenie do pôvodného stavu, alebo o náhradu škody alebo inej ujmy, spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia.

2. Rozhodnutie odôvodnil súd prvej inštancie tým, že žalobca predloženým stavebným povolením osvedčil, že je stavebníkom a investorom stavby cyklotrasy a že žalovaní sú podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX, k. ú. E. a snímky z katastrálnej mapy podielovými spoluvlastníkmi CKN parcely č. XXXX/X trvalý trávny porast o výmere 774 m², ktorá je sčasti identická s parcelou č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2609 m², na ktorej je postavená verejná pozemná komunikácia (ulica T.Y.), ktorá v súčasnosti predstavuje prístupovú komunikáciu stavebníka k prebiehajúcej výstavbe cyklotrasy. Žalovaní (a to najmä žalovaná 1/) svojím konaním, ktorým objektívne zabránili žalobcovi (jeho stavebným mechanizmom) v prístupe na predmetnú verejnú pozemnú komunikáciu z oboch strán, a zároveň tak ku miestu prebiehajúcej výstavby cyklotrasy, ako verejnoprospešnej stavby, ohrozujú dokončenie a kolaudáciu celého diela v ustanovenom termíne, čím by žalobcovi, ako stavebníkovi cyklotrasy, v zmysle zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku vznikla povinnosť vrátiť až 100 % získaných finančných prostriedkov v sume 6.136.313,87 eura, a teda by došlo k ohrozeniu značnej investície a zároveň vzniku značnej škody na strane žalobcu. Preto dospel prvoinštančný súd k záveru že potreba úpravy pomerov medzi stranami neodkladným opatrením v zmysle § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2 písm. d), § 337 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) je absolútne nevyhnutnou. Mal aj za to, že nariadením neodkladného opatrenia nevznikne žalovaným žiadna ujma, pretože ich súčasný právny vzťah k nehnuteľnostiam, na ktorých je postavená verejná pozemná komunikácia, sa nezmení, budú iba povinní strpieť užívanie verejnej pozemnej komunikácie na účel, na ktorý je táto určená, teda na prechod osôb a prejazd motorových ako aj nemotorových vozidiel. Keďže bol predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, prvoinštančný súd neuložil žalobcovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP s poukazom na plný úspech žalobcu v konaní.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolania žalovaných 1/ až 7/, 9/ až 24/, 28/ až 31/ a žalovaného 32/ uznesením zo 14. marca 2023 sp. zn. 9Co/27/2023 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia žalobcu zamietol, žalovaným 1/ až 7/, 9/ až 24/, 28/ až 31/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a ostatným žalovaným náhradu trov konania nepriznal.

4. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že vychádzajúc zo skutkových okolností uvedených v návrhu žalobcu a jeho doplnení ako i v odvolaní žalovaných 1/ až 7/, 9/ až 24/, 28/ až 31/ a žalovaného 32/ dospel k záveru, že v danom prípade neboli osvedčené také skutočnosti, ktoré by preukazovali splnenie podmienok pre vyhovenie návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia v

zení jeho neskoršieho doplnenia. Žalobca svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodňoval tým, že pri výstavbe časti cyklotrasy v lokalite T. žalovaní ako podieloví spoluvlastníci pozemku č. EKN parc. č. XXXX/X zabráňujú dokončeniu stavby, nakoľko po spornom pozemku nie je možné prejsť motorovými vozidlami a mechanizmami aj napriek tomu, že ide o verejný priestor, ktorý slúži na všeobecné užívanie. Vyriešenie otázky, či sa na predmetnej parcele vo vlastníctve žalovaných nachádza verejná pozemná komunikácia, bolo pre vyhovieť návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia kľúčové. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal zo skutočnosti, že na predmetnom pozemku je postavená verejná pozemná komunikácia (ulica T.), ktorá v súčasnosti predstavuje prístupovú komunikáciu stavebníka k prebiehajúcej výstavbe cyklotrasy a mal za to, že vlastníci pozemku, na ktorom je zriadená verejne prístupná pozemná komunikácia, nemôžu jednostranným vyhlásením zamedziť jej všeobecnému užívaniu, resp. obmedziť užívanie tejto komunikácie len na určitú skupinu subjektov a vylúčiť tak jej všeobecné užívanie. Odvolací súd ale dospel k záveru, že sa nejedná o verejnú pozemnú komunikáciu, ale o súkromnú príjazdovú cestu. Odvolací súd mal v danom prípade pre účely navrhovaného neodkladného opatrenia osvedčené, že spornú parcelu KNE XXXX/X, na ktorej sa nachádza cestné teleso, nadobudli žalovaní na dražbe kúpnu zmluvou zo dňa 05. decembra 2020 od Poľnohospodárskeho družstva Nededza „v dodatočnej likvidácii“. V minulosti mala slúžiť ako prístupová cesta pre družstvo a toho času slúži ako súkromná prístupová cesta na spoločnej parcele žalovaných k ich pozemkom a domom. Toto cestné teleso neprechádza cez pozemky vo vlastníctve obce E. a skutočnosť, že k samotnej ceste obec nemá žiadny právny vzťah, vyplýva aj z rozhodovacej činnosti obce E. ako stavebného úradu, kedy v zmysle žalovanými predložených listín napr. vyplýva, že úrad požadoval v rámci stavebného konania od stavebníka súhlas vlastníka pozemku parc. E KN XXXX/X s prístupom k navrhovanej stavbe. Predmetná prístupová cesta, po ktorej sa žalobca domáha prechodu k stavbe cyklotrasy, teda podľa odvolacieho súdu nie je verejným priestorom, nie je verejne prístupnou a tento fakt nemôže spochybniť ani skutočnosť, že pozemok č. EKN parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere 774 m² je sčasti identický s pozemkom CKN parc. č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2609 m², pri ktorom je v katastri nehnuteľností uvedený spôsob užívania s kódom 22 „Pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti“, keďže žalovaní sú ako spoluvlastníci zapísaní na liste vlastníctva. Nemôže preto dochádzať zo strany žalovaných k neoprávnenému zásahu do práv a právom chránených záujmov žalobcu. Okrem toho žalobca podľa názoru odvolacieho súdu navyše neosvedčil ani potrebu bezodkladnej úpravy pomerov, keď v návrhu a ani v jeho doplnení netvrdí, že prístup cez sporný pozemok je jediným možným prístupom k stavbe cyklotrasy. Realizácii projektu, akým je stavba cyklotrasy museli predchádzať plánovania ohľadom toho, kadiaľ pôjde cyklotrasa a či vzhľadom na potencionálne vyskytujúce sa pozemky v súkromnom vlastníctve bude možná jej realizácia po naplánovanej trase. Žalobca si musel a mal zisťovať skutočnosti podstatné pre bezproblémovú realizáciu stavby. Bez náležitého vyriešenia otázky prístupu áut a mechanizmov k stavbe (a to v relevantnom konaní) nemožno hovoriť o tom, že žalobca postupoval pri plánovaní stavby s náležitou starostlivosťou, a preto za takéhoto stavu nebolo možné poskytnúť žalobcovi „dodatočnú súdnu ochranu“ vydaním neodkladného opatrenia v navrhovanom znení. Nakoniec odvolací súd podotkol, že spornosť o to, či pozemok je miestnou komunikáciou, sa nerieši v občianskoprávnom konaní, ale je to vec konania správneho. Ak teda žalobca požiadal o ochranu „civilný“ súd, tento vychádzal zo stavu vyplývajúceho z listinných dôkazov v spise. Podľa LV č. XXXX je parcela č. XXXX/X o výmere 774 m² trvalý trávny porast s poznámkou, že pozemok je umiestnený mimo zastavaného územia obce (2) a nie je spoločnou nehnuteľnosťou. Ak teda návrh smeroval k spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti ako fyzickým osobám, nie je zrejmé, prečo by mali mať obmedzené ich vlastnícke práva a strpieť obmedzenia žiadané v neodkladnom opatrení (to, či sa jedná o pozemnú komunikáciu, nerieši súd v konaní o nariadení neodkladného opatrenia).

5. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP s poukazom na procesný úspech žalovaných 1/ až 7/, 9/ až 24/, 28/ až 31/ v konaní.

6. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie a navrhol, aby ho dovolací súd zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť podaného dovolania odôvodnil tým, že uznesenie odvolacieho súdu je rozhodnutím vo veci samej a zároveň

rozhodnutím, ktorým sa konanie skončilo, a ktorým súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a je v právnom posúdení rozhodujúcich otázok v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou nielen odvolacieho, ale aj dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), resp. sú tieto právne otázky dovolacím súdom rozhodované rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

7. K uplatneným dovolacím dôvodom dovolateľ konkrétne uviedol, že uznesenie odvolacieho súdu vychádzalo z nových dôkazov, ktoré boli predložené žalovanými až v samotnom odvolacom konaní, čím došlo k porušeniu základného procesného postupu súdov, ktorým je zákonná koncentrácia konania. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol ani jeden zo zákonných dôvodov, ktoré by ho oprávňovali alebo mu umožňovali pripustiť predloženie nových prostriedkov procesnej obrany žalovanými až v odvolacom konaní, čím porušil zákaz svojvoľného postupu súdu, a aj práva dovolateľa na spravodlivý proces. Civilný sporový poriadok ustanovuje v rámci inštitútu neodkladného opatrenia osobitné procesné pravidlo, podľa ktorého je pre rozhodnutie relevantný stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie podľa § 329 ods. 2 CSP. Z hľadiska rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia to možno odvodiť aj z primeranej aplikácie § 217 ods. 1 CSP a v nadväznosti na § 234 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie je teda v konaní o nariadení neodkladného opatrenia viazaný skutkovým a právnym stavom v čase vydania svojho rozhodnutia. Dovolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/65/2010, podľa ktorého preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia sa posudzuje len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. V súlade s uvedeným rozhodnutím najvyššieho súdu rozhodol podľa neho v minulosti identický senát odvolacieho súdu uznesením zo dňa 30. augusta 2022, sp. zn. 9Co/106/2022. Podľa dovolateľa je zarážajúce, že rovnaký senát v obdobných prípadoch rozhodol rozdielne, navyše postupujúc úplne odlišným spôsobom a to nielen z pohľadu prístupu k dokazovaniu, ale aj z pohľadu posúdenia potreby bezodkladnej úpravy pomerov, keď v konaní 9Co/106/2022 vyhodnotil otázku iného prístupu k stavbe ako z pohľadu konania o neodkladnom konaní za irelevantnú, avšak v prejednávanej veci (9Co/27/2023) preukázaním jediného prístupu k stavbe podmieňuje bezodkladnú potrebu úpravy pomerov. Napádané uznesenie je preto tzv. prekvapivým rozhodnutím a je v rozpore s princípom legitímnych očakávaní, ktorý je súčasťou práva na spravodlivý proces. Okrem toho je zrejmé, že odvolací súd sa odklonil bez akéhokoľvek vecného odôvodnenia nielen od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), ale v prakticky dvoch identických prípadoch zaujal rovnaký senát odvolacieho Krajského súdu v Žiline dva opačné resp. protichodné právne názory. Okrem toho v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje aj riadne odôvodnenie, pričom právo účastníka naň patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nielenže nedáva základné odpovede na argumentáciu strán, neopiera svoje rozhodnutie o konkrétne zákonné ustanovenia, v dôsledku čoho nie je ani zrejmé, ako odvolací súd vec právne posúdil a zároveň si tiež vnútorne odporuje. Ďalej dovolateľ poukázal na to, že žalovaní kúpnu zmluvou zo dňa 05. decembra 2020 síce kúpili a nadobudli do svojho vlastníctva parcelu KN- E XXXX/X v k. ú. E., avšak nemožno tvrdiť, že nadobudli aj cestné teleso, preto odôvodnenie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho skutkového a právneho posúdenia vecí. Okrem toho Poľnohospodárske družstvo Nededza „v dodatočnej likvidácii“ spornú cestu nikdy nevlastnilo, v opačnom prípade by k parcele KN-C XXXX/X bol riadne založený list vlastníctva a cesta by bola vybudovaná z prostriedkov družstva. Pokiaľ družstvo nebolo vlastníkom cesty, nemohlo ju ani previesť na iného. Zápis v katastri nehnuteľností je verejnou listinou a teda potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. V danom konaní nebol preukázaný opak, teda, že by cesta, resp. cestné teleso, ktoré sa nachádza na parcele č. KN-C XXXX/X skutočne vlastníkov mala a zápis v katastri nehnuteľností by bol nesprávny. Náklady, ktoré boli spojené s vybudovaním cestného telesa, od počiatku znášala obec E., ktorá ju v celom rozsahu vybudovala a následne aj spravovala a udržiavala. Poľnohospodárske družstvo v tejto súvislosti do cesty nijakým spôsobom neinvestovalo, len predmetnú cestu využívalo na svoj prístup, cesta však neslúžila výhradne potrebám družstva. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia len formálne konštatuje a hodnotí dôkazy v inej súvislosti ako súd prvej inštancie, pričom svoje tvrdenia neopiera o žiadne hmotnoprávne normy, ktoré by ho viedli k odlišnému výkladu a hodnoteniu predložených dôkazov, a preto takéto

rozhodnutie vytvára právnu neistotu a zároveň nedôveru v odôvodnenie a v rozhodnutie ako také. V dôsledku absencie dostatočného odôvodnenia je potom toto rozhodnutie nepreskúmateľné, čo má za následok porušenie procesných práv dovolateľa v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní 1/ až 7/, 9/ až 24/, 28/ až 31/, ktorí navrhli dovolanie žalobcu odmietnuť ako neprípustné. Podľa žalovaných je dovolanie žalobcu neprípustné, pretože v rozpore s § 421 ods. 2 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. V tomto prípade ani nedošlo k nariadeniu neodkladného opatrenia, a teda nedošlo k trvalej úprave pomerov medzi stranami. Ak by situácia bola opačná, a teda by neodkladné opatrenie nariadené súdom prvej inštancie zostalo v platnosti, dovolanie by prípustné bolo. V prípade zamietnutia žalobcovho návrhu mu však nič nebráni v podaní žaloby vo veci samej. Nie je úlohou dovolacieho súdu zaoberať sa rozhodnutiami o zamietnutí návrhov na vydanie neodkladných opatrení v prípadoch, v ktorých žalobcovi nič nebráni podať žalobu vo veci samej. Ďalej uviedli, že žalobca namieta nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v otázke vlastníctva cesty na parcele KNE XXXX/X k. ú. E., pričom je zjavné, že ide o súkromnú príjazdovú cestu, ktorá je súčasťou povrchu pozemku, a preto vlastnícke právo k spevnenému povrchu prechádza spolu s pozemkom. Sám žalobca ale v dovolaní právne otázky neformuluje a nie je možné zaoberať sa teda ani tvrdeným „odklonom od rozhodovacej praxe“. Pokiaľ žalobca v dovolaní argumentoval, že odvolací súd vychádzal aj z nových dôkazov - predložených v odvolacom konaní zo strany žalovaných, opomína, že s poukazom na § 366 písm. d) CSP sú novoty v odvolacom konaní prípustné, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Nakoľko sa s poukazom na § 331 CSP doručuje návrh na nariadenie neodkladného opatrenia ostatným stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené (čo nastalo aj v tomto prípade), žalovaný a priori nevie uplatniť svoju argumentáciu a predložiť dôkazy pred súdom prvej inštancie a preto sú novoty v odvolacom konaní bezpochyby prípustné. Žalobca tiež nesprávne vykladá spojenie „rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie“, ktorý neznamena nemožnosť zopakovania alebo doplnenia dokazovania odvolacím súdom, ale znamená nemožnosť založiť rozhodnutie na skutočnostiach, ktoré nastali až po vydaní napadnutého uznesenia. K otázke údajnej nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia žalovaní uviedli, že práve žalobca (dovolateľ) si zvolil formu uplatnenia svojho nároku, ktorá ústi do vydania uznesenia obsahujúceho, vzhľadom k požiadavke rýchlosti, stručné odôvodnenie (§ 236 CSP). V tomto prípade ale napadnuté rozhodnutie obsahuje rozsiahle (nielen stručné) vysvetlenie podstatných dôvodov, pre ktoré súd rozhodol, vrátane vyriešenia otázky vlastníckeho práva k súkromnej príjazdovej ceste ako aj toho, že žalobca neosvedčil potrebu bezodkladnej úpravy pomerov. Vo všeobecnosti žalovaní dodali, že dovolateľovi nebolo znemožnené uplatňovať jeho procesné práva a už vôbec nie v zákonom vyžadovanej intenzite.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že predmetom konania je vec, ktorá nepatrí do právomoci všeobecných súdov, a preto uznesenia oboch súdov vydaných v základnom konaní zrušil, konanie zastavil a vec postúpil obci Varín ako orgánu, ktorý má právomoc vo veci rozhodnúť.

10. Dovolací súd v prvom rade skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť, ktorá povinnosť mu vyplýva priamo z ustanovenia § 161 ods. 1 v spojení s § 438 CSP. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Existencia a splnenie procesných podmienok je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu článku 1 CSP. Súd je povinný zisťovať ich existenciu a splnenie v každom štádiu konania, teda aj v štádiu dovolacieho konania.

11. Jednou z podmienok konania je právomoc, ktorá je odrazom zásady legitimacy a predstavuje oprávnenie určitého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v civilnom sporovom konaní v ustanoveniach § 3

a § 4 CSP, v zmysle ktorých súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány (§ 3) a iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon (§ 4). Takto vymedzený súbor vecí sa týka vzťahov súkromného práva, ktoré sa spravujú princípmi právnej rovnosti a vôľovej autonómie strán. Veci, zaradené do tohto súboru, prejednávajú a rozhodujú zásadne súdy; len výnimočne, ak to ustanovuje zákon, prejednávajú ich a rozhodujú o nich iné orgány. Súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov, s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takého právne veci do právomoci civilného súdu (§ 4 CSP). Absencia civilnej právomoci je neodstrániteľnou vadou podmienok konania a má vždy za následok zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci daná vec patrí (§ 10 CSP). Dovolací súd preto posudzoval otázku právomoci súdu v danom spore.

12. Pre vyriešenie otázky, či tá - ktorá vec patrí do právomoci civilného súdu v zmysle uvedených ustanovení, je nevyhnutné predovšetkým zistiť, z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania), tento vzťah dôsledne analyzovať a následne po právnej stránke správne vyhodnotiť. Pre analýzu právneho vzťahu a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú majú povahu práva a povinnosti strán, tvoriace obsah tohto právneho vzťahu. Len uvedené kritérium je určujúce pre posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je vyvodzovaný z takého právneho vzťahu, ktorý bolo možné podriaďiť pod niektorý z právnych vzťahov vymenovaných v § 3 CSP.

13. V danej veci sa žalobca podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáha uložiť žalovaným povinnosť umožniť mu prechod a prejazd motorovými vozidlami cez pozemok EKN parc. č. XXXX/X v k. ú. E. za účelom dostavby a kolaudácie stavby cyklotrasy a povinnosť zdržať sa používania dopravného zariadenia (elektrickej závery) postavenej na pozemku CKN parc. č. XXXX/XX v k. ú. E. vo výlučnom vlastníctve žalovanej 1/ a povinnosť zdržať sa používania kovovej brány, umiestnenej na pozemku CKN parc. č. XXXX/X, a brániť tým v prechode a prejazde po pozemku CKN parc. č. XXXX/X. Podľa tvrdení žalobcu, ktoré osvedčil snímku z katastrálnej mapy a výpismi z katastra nehnuteľností, pozemok v spoluvlastníctve žalovaných č. EKN parc. č. XXXX/X je súčasťou identický s pozemkom CKN parc. č. XXXX/X, na ktorom je postavené cestné teleso a ktorý pozemok má v katastri nehnuteľností uvedený spôsob užívania s kódom 22 „Pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasťou“. Žalobca tvrdí, že predmetné cestné teleso je dlhodobo užívané ako miestna, resp. pozemná komunikácia, a žalovaní mu bránia v jej užívaní pri výstavbe cyklotrasy, ktorej je stavebníkom a investorom.

14. Výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií upravuje zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len „cestný zákon“). V zmysle jeho ustanovení sa pozemné komunikácie rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na a) diaľnice, b) cesty, c) miestne komunikácie, d) účelové komunikácie (§ 1 ods. 2). Účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Účelové komunikácie sa členia na verejné a neverejné. Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch alebo objektoch sú neverejné. Podľa § 3 ods. 2 cestného zákona miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce ako prenesený výkon štátnej správy. Obce na miestnych komunikáciách a na účelových komunikáciách určujú použitie dopravných značiek, dopravných zariadení a povoľujú vyhradené parkoviská. Obce v rámci preneseného výkonu štátnej správy prejednávajú priestupky podľa § 22c cestného zákona na úseku miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Ďalšie povinnosti obciam vyplývajú z vlastníctva miestnych komunikácií (§ 3d ods. 3 cestného zákona); napr. udržiavanie miestnych komunikácií v stave zodpovedajúcom určenému účelu, vedenie technickej evidencie, zabezpečovanie informačného systému zimnej spravodajskej služby a zabezpečovanie stavebnotechnického vybavenia (§ 3d ods. 6, 8 a 10 cestného zákona). V zmysle § 2 ods. 2 písm. a)

vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) sú tieto orgány pri plnení svojich úloh aj oprávnené zakázať konanie osôb a zastaviť činnosť organizácií, prípadne zakázať pokračovanie v nej, ak ohrozujú komunikáciu alebo bezpečnosť premávky na nej. Na konanie podľa cestného zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 23 cestného zákona).

15. Z uvedených ustanovení cestného zákona vyplýva, že otázky užívania účelových komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením. Žalobca sa svojím návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáha ochrany svojho práva užívať pozemnú komunikáciu. Ide svojou povahou o verejnoprávne oprávnenie upravené osobitným predpisom, pričom o právach a povinnostiach vo vzťahu k pozemným komunikáciám je oprávnený rozhodnúť príslušný správny orgán v správnom konaní a nie všeobecný súd v rámci civilného sporového konania. K rovnakému záveru dospel už Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/1385/2015 (ktoré rozhodnutie prešlo testom ústavnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky - sp. zn. III. ÚS 689/2017) alebo vo veci sp. zn. 7Cdo/195/2020.

16. Keďže na rozhodovanie v danom spore nie je daná právomoc súdu v civilnom sporovom konaní a súdy nižších inštancií otázku právomoci súdu nevyriešili správne, dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1, 2 CSP a § 450 CSP zrušil uznesenia odvolacieho súdu ako i súdu prvej inštancie a konanie zastavil (§ 6 ods. 1 CSP). Súčasne vec postúpil obci Varín ako orgánu, do právomoci ktorého daná vec patrí.

17. Žalobca procesne zavinil zastavenie konania, preto je povinný nahradiť žalovaným trovy, ktoré im v súvislosti s celým konaním, teda v konaní pred súdmi v základnom i dovolacom konaní vznikli (§ 453 ods. 1 v spojení § 256 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.